

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ

ज्ञानगंगोत्री, गंगापूर धरणाजवळ, गोवर्धन,

नाशिक- ४२२ २२२

एम.ए. शिक्षणशास्त्र (M62)

Semester-I (सत्र पहिले)

गृहपाठपुस्तिका

(सन 2018-2019)

गृहपाठ सोडवण्यासाठी विशेष सूचना

- (01) गृहपाठ हे अंतिम परीक्षेची तयारी व तुमच्या प्रगतीचे स्वयं-मूल्यमापन करण्याच्या दृष्टीने उपयोगी आहेत.
- (02) गृहपाठातील प्रत्येक प्रश्न व त्यांचे गुण प्रथम काळजीपूर्वक वाचा. पारिभाषिक संज्ञाचा अर्थ नीट समजून घ्या.
- (03) गृहपाठाशी संबंधित पुस्तक, अभ्यासक्रम, आशय व पाठयांश काळजीपूर्वक वाचवा.
- (04) गृहपाठातील प्रश्नांची उत्तरे ही पुस्तकामधील आशय, मुद्दे, मजकूर, जसेच्या तसा लिहू नका तर स्वतःच्या भाषेत लिहा. आवश्यक तेथे स्वतःचे मत मांडा.
- (05) हा शिक्षणक्रम पूर्ण केल्यानंतर मिळविलेले ज्ञान प्रत्यक्ष कार्य करताना तुम्ही कसे उपयोगात आणाल यांचाही उल्लेख उत्तरात असावा. आवश्यक तेथे पुस्तकातील उदाहरणांबरोबरच पुस्तकाबाहेरील उदाहरणेदेखील नमूद करावेत.
- (06) गृहपाठ लिहिण्यासाठी फुलस्केप आकाराचे आखीव कागद वापरावेत. त्यावर खालीलप्रमाणे मचकूर लिहावा.

विद्यार्थ्याचे नाव-----	अभ्यासक्रम/विषय-----
कायम नोंदणी क्रमांक-----	गृहपाठ पूर्ण केल्याचा दिनांक-----
अभ्यासकेंद्राचे नाव व पत्ता -----	

मिळालेले गुण-----	एकूण गुण- 25
गृहपाठ परीक्षकाची स्वाक्षरी	

- (07) आखीव कागदाच्या/उत्तरपत्रिकेच्या प्रत्येक पानावर डावीकडे दीड इंच (4 सेमी) समास सोडून द्यावा. प्रत्येक प्रश्नाची उत्तरे स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावेत. (संमंत्रक या जागेचा उपयोग शेरा/सूचना लिहिण्यासाठी करू शकतील.)
- (08) गृहपाठातील सर्व प्रश्नांची उत्तरे सुवाच्य अक्षरात लिहावीत. टंकलिखित/छापील उत्तर म्हणून स्वीकारण्यात येणार नाही.
- (09) गृहपाठ मिळालेले गुण व उपचारात्मक सूचनांसह तुम्हास संमंत्रक हे गृहपाठ तपासल्यानंतर परत करतील..
- (10) विद्यार्थ्यांना माहितीपुस्तकेतील सूचना व नियमांचे पालन करून गृहपाठ सादर करावा. विद्यापीठाशी पत्रव्यवहार करण्यापूर्वी प्रथम माहितीपुस्तकेतील नियम, सूचना वाचाव्यात व अभ्यासकेंद्रामार्फत पत्रव्यवहार करावा.
- (11) प्रत्येक गृहपाठ/स्वाध्याय हा वीस गुणांचा असून त्यातील प्रत्येक प्रश्न पाच गुणांचा आहे.

(डॉ. सज्जन थूल)

शिक्षणक्रम संयोजक, मूल्यमापन विभाग,
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

एम.ए. शिक्षणशास्त्र (M62)

सत्र पाहिले (Semester-I) Year 2018-19

EDU521: शिक्षणाचे तात्विक यथार्थदर्शन- Perspective of Educational Philosophy

1. शिक्षकाने विविध शैक्षणिक तत्वज्ञानाचा तौलनिक अभ्यास करणे का आवश्यक आहे ते विशद करा. (5 गुण)
State why it is essential for the teacher to study various philosophies comparatively.
2. मा. गांधी व रुसो यांच्या स्त्री शिक्षणविषयक विचारातील तुलना करा. (5 गुण)
Compare the M. Gandhi and Ruso's thought on women education.
3. शिक्षणाची ध्येय, अभ्यासक्रम व अध्यापन पद्धती संबंधी आदर्शवादाचे विचार स्पष्ट करा. (5 गुण)
Explain the thought of Idealism on aims of Education, Curriculum and Teaching methods.
4. संकृती व मूल्ये यांचा संबंध स्पष्ट करा. (5 गुण)
Explain the relation between culture and values.

EDU522: शिक्षणाचे सामाजिक यथार्थदर्शन- Perspective of Sociological Philosophy

1. शिक्षण व सामाजिक स्तरीकरण यातील परस्परसंबंधाची चर्चा करा. (5 गुण)
Discuss to relationship between education and social stratification.
2. स्वातंत्र्योत्तर भारतातील शिक्षणावरील प्रबोधनाच्या प्रभावाचे वर्णन करा. (5 गुण)
Describe the impact of renaissance on the post independent education in India.
3. 'शाळाविहीन समाज' ही संकल्पना स्पष्ट करा. (5 गुण)
Explain the concept of 'Deschooling society'.
4. समाजशास्त्रीय संसोधनाच्या क्षेत्रात वेबरच्या योगदानाचे महत्त्व लिहा. (5 गुण)
Explain the importance of the contribution of Max Weber in the field of Sociological Research.

EDU523: संशोधन पद्धती Research Methods

या अभ्यासक्रमासाठी गृहपाठ नसून त्याऐवजी संशोधन आराखडा याचे सदरीकरण आहे. (20 गुण)

EDU524: सांख्यिकी तंत्राचे उपयोजन (Use of Statistical techniques in Education)

1. संशोधनात सांख्यिकीचा वापराचे महत्व स्पष्ट करा. (5 गुण)

Explain the importance of use of statistics in Research.

2. आलेखाचे प्रकार व आलेखाचे महत्व स्पष्ट करा. (5 गुण)

Explain the types of graphs. Explain the importance of Graph.

दिलेल्या माहितीवरून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

Write the answers of the following questions from the given data.

वर्गांतर CF	वारंवारिता F
90-99	07
80-89	10
70-79	06
60-69	06
50-59	08
40-49	06
30-39	05
20-29	07
10-19	03
0-9	02

- 3a. सारणी लायर करून संचित वारंवारिता लिहा. (3 गुण)

Prepare a table and write a cumulative frequency.

- 3b. Q_1 काढण्याचे सूत्र लिहून Q_1 काढा. (2 गुण)

Write the formula of Q_1 and calculate the first quartile Q_1 .

- 4a. Q_3 काढण्याचे सूत्र लिहून Q_3 काढा. (2 गुण)

Write the formula of Q_3 and calculate the first quartile Q_3 .

- 4b. Q_1 व Q_3 वरून Q काढा व अर्थानिर्वचन लिहा. (3 गुण)

Calculate the Q from Q_1 & Q_3 and Interpret it.